

Vatten- och miljönämnden

Tid

Torsdagen den 21 oktober 2021 kl. 13:00-15:45

Plats

KS-salen

Omfattning

§§ 52-60

Beslutande

Anna Thore (S), ordförande
Patrik Olsen (M), vice ordförande
Stephan Quist (S)
Frida Jonsson (C)
Jens Körge (V)
Joel Rydh (V)
Birgitta Nordlöw (L)
Mats Wählin (KD)
Daphne Thuvevesson (MP)

Ersättare

Jenny Svänero (C)

Sekreterare

Lena Johansson

Justeras

Anna Thore
ordförande

Patrik Olsen

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Behandling av mötesärende

§ 52

Val av protokolljusterare

Vatten- och miljönämnden utser Patrik Olsen (M) att tillsammans med ordförande justera protokollet.

§ 53

Information om luftkvalitén i Kalmar

Överläggning

Under överläggningen informerar Helene Rasmusson, samhällsbyggnadskontoret om luftkvalitén i Kalmar.

Resultatet av luftkvalitetsmätningarna utmed södra vägen i Kalmar visar på att båda parametrarna som mäts (stoff och kväveoxider) underskrider nedre utvärderingströskeln som årsmedelvärde efter ett års kontinuerliga mätningar. Mätningarna representerar ett annorlunda år där pandemin inneburit en mer hemmavarande livsstil. Detta har minskat belastningen från vägtrafiken vilket troligt kan påverka utsläppen av flera typer av luftföreningar. Det är därför viktigt att fortsätta mäta luften i Kalmar under ett år som representerar ett mer normalt läge sett ur perspektiv av befolkningens levnadsvanor, alltså hur och hur mycket folk förflyttar sig.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

§ 54

Kalmar kommuns klimatanpassningsplan

Dnr VMN 2021/0004

Handlingar

Kommunledningskontorets skrivelse från den 8 oktober 2021.

Bakgrund

Den svenska regeringens vision är ”att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och tillvarata möjligheter”. År 2007 konstaterades i klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) att Sverige kommer att påverkas kraftigt av klimatförändringarna och att anpassningen till ett förändrat klimat bör påbörjas snarast.

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Kommunerna har ett stort ansvar för att både genomföra anpassningsåtgärder i sin verksamhet och samverka med andra aktörer för att stärka samhällets motståndskraft. Ansvaret för fysisk planering ger kommunerna en nyckelroll, vilket tydliggörs i lagstiftning, exempelvis Plan- och bygglagen.

Räddningstjänst, förskola, skola och äldreomsorg är exempel på kommunala verksamheter där påverkan kan bli betydande, inte minst för att de ansvarar för extra sårbara grupper.

Vid investeringar med lång livslängd inom samhällsviktiga sektorer, exempelvis infrastruktur, teknisk försörjning och bebyggelse är klimatanpassning av stor vikt. Flera utredningar har slagit fast att förebyggande arbete är billigare än de skadekostnader som uppstår vid framtida klimat- och väderrelaterade olyckor och skador.

Det här är Kalmar kommuns första Klimatanpassningsplan och den beskriver klimateffekter och deras konsekvenser, det vill säga varför kommunen behöver arbeta med frågorna, i stora drag vad som behöver genomföras utifrån nuvarande kunskap om framtiden och anger övergripande vilka åtgärder som är nödvändiga i arbetet framåt.

Alla Kalmar kommuns bolag och förvaltningar har varit delaktiga i framtagandet av klimatanpassningsplanen. Konsekvensanalyser och åtgärdsförslag är framtagna för respektive verksamhet. Metoden bygger på SMHI:s webbtjänst ”Lathund för klimatanpassning”, speciellt framtagen för att ge stöd till kommuner som vill arbeta med klimatanpassning.

Fakta i planen kommer framför allt från FN:s klimatpanel IPCC som sammanställer global klimatforskning, från myndigheter som MSB, SMHI och Naturvårdsverket samt från Länsstyrelsen i Kalmar län.

Förvaltningar och bolag i Kalmar kommunkoncern är ansvariga för att genomföra åtgärderna i Klimatanpassningsplanen, där ett första steg är att prioritera, planera och resurssätta.

Klimatanpassningsplanen ska uppdateras en gång per mandatperiod.

Överläggning

Under överläggningen föreslår Anna Thore (S) med instämmande av Daphne Thuvesson (MP) och Patrik Olsen (M) att vatten- och miljönämnden ska besluta i enlighet med kommunledningskontorets förslag med följande tillägg: Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att redovisa en tidplan för fortsatt arbete med version två och tre av klimatanpassningsplanen.

Sedan överläggningen avslutats beslutar vatten- och miljönämnden i enlighet med Anna Thores (S) förslag.

Beslut

Vatten- och miljönämnden föreslår kommunfullmäktige beslutar: Kommunfullmäktige antar Klimatanpassningsplan för Kalmar kommun – version 1. En uppföljning av åtgärderna i planen kommer att ske årligen och planen ska uppdateras en gång per mandatperiod.

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att redovisa en tidplan för fortsatt arbete med version två och tre av klimatanpassningsplanen.

Protokollsanteckning

Daphne Thuvesson (MP) redovisar en protokollsanteckning enligt följande:

”Tillägg och förändringarna som har gjorts för att inkludera synpunkter från Kalmar kommunsbolag och förvaltningar har gjort dokumentet mycket tydligare och konkret. Det stora arbetet som ligger bakom planen uppskattas. Tyvärr har synpunkten om behov av en bestämd tidsram och tydligare politiska beslut och skärpta krav på ansvar och genomförande har inte inkluderats. Det är viktigt att dessa frågor följs upp i den årliga uppföljning. Eftersom vatten är en sådan central fråga som måste beaktas i båda klimatanpassningen och klimatomställning är det viktigt att LAV inkluderas i kapitel 2. Styrmedel och lagstiftning som Länsstyrelsen föreslår.

Tiden är knappt

Klimatförändringarna går mycket fortare än våra ofullständiga klimatmodeller har förutsett. Därför utvecklas och används alltmer komplexa klimatmodeller, som kallas för jordsystemmodeller, där man kopplar ihop modeller som beskriver processer i både atmosfär, hav, land, vegetation och andra komponenter som t.ex. kolcykeln. (Personlig kommunikation, Petter SMHI). Vi närmar oss tipping points redan nu. Nyligen fick vi reda på att Golfströmmen har försvagats med 10 – 20 %. Den arktiska havsisen smälter, västantarktiska inlandsisen är instabilt och Grönlandsisen kan nå en tipping point redan vid 1.5 grader uppvärmning. Världens stora barrskogar brinner och drabbas av sjukdomar. Permafrosten har börjat tina. Regnskogarna i Amazonas har redan minskat med 17% sen 1970 och kan nå en tipping point vid 20%. Hälften av alla koraller i det Stora barriärrevet har redan försvunnit och 99% förväntas försvinna vid 2 graders uppvärmning.

Synergier, multifunktionalitet, och kolbudgeten

Vi har placerat vårt klimatarbete i olika fack. Att hindra och lindra är båda viktiga men åtgärder måste samverka om vi ska nå målen att minska klimatuppvärmning. Klimat anpassningsåtgärder är nödvändig men om vi inte lyckas hindra uppvärmningen kommer konsekvenser att vara så allvarlig så att anpassning inte längre är möjligt. Därför måste ledorden vara att hitta synergier och multifunktionalitet i alla åtgärder. Åtgärderna måste också prioriteras utifrån vår koldioxidbudget som kräver att vi minskar CO2 utsläpp med 16%/år (Länsstyrelsen) om vi ska nå Parisavtalets mål att hålla uppvärmning väl under 2 grader med sikte på 1.5.

Användningen av regenerativa metoder inom jordbruk är ett tydligt exempel på hur 'Natural Climate Solutions' kan bidra till effektiva åtgärder där omställning och anpassning går hand i hand. Detta leder till en produktion som ökar kolinlagring i marken. Sådan mark håller mer mikroliv som gör odlings- och betesmarken bördigare och minskar behov av konstgödsel. Resultat är klimatomställning genom ökad kolinlagring i marken och minskat utsläpp av CO2, lustgas och metan. Och klimatanpassning genom att öka markens infiltration- och vattenhållandeförmåga som då tål torkan och översvämning

Sammanträdesdatum
2021-10-21

bättre och ökad biologisk mångfald som ökar motståndskraft mot sjukdom och skadedjur. Den positiva effekten skulle vara mycket större än de anpassningsåtgärderna hittills identifierad som till exempel bevattningsdammar. Det är viktigt att sådant beaktas i det arbete som görs inom upphandlingen.

Splittrat ansvar – vem håller i helheten?

Det är otydligt i förslaget vem som ansvarar för helheten. Enligt planen ska varje förvaltning och bolag bestämma när och hur åtgärder ska implementeras. Men vem har ansvar för att hitta synergier mellan olika åtgärder som ska implementeras av förvaltningar och bolag och vem ansvarar för att hantera prioriteringar och målkonflikter? Området är nytt, kunskapsintensivt och komplext. Det kommer att krävas en central funktion för att snabbare tillämpa ny kunskap.”

§ 55

Beslut om miljöpeng – september 2021

Dnr VMN 2021/0013

Handlingar

Kommunledningskontorets skrivelse från den 13 oktober 2021.

Bakgrund

Hösten-vintern 2019 beslutade vatten och miljönämnden (VMN) om att lansera ett stöd till lokala utvecklingsgrupper och föreningar som vill satsa på miljöförbättrande åtgärder. Stödet kallas för miljöpeng och är en utveckling av den tidigare bygdepengen.

Struktur och uppbyggnad av miljöpengen är liknande med låga trösklar, minimalt med administration och stor tilltro till de föreningar och utvecklingsgrupper som ansöker.

Beslut om bifall eller avslag fattas av vatten- och miljönämnden 3 gånger per år. Miljöpengen finansieras årligen med ca 2 miljoner kronor och fortlöper i tre år till utgången av 2022.

Totalt har tre ansökningar registrerats till och med den 1 september 2021. Ansökningsbeloppet uppgår till 324 982 kr.

Ljungbyholms GoIF

Ljungbyholms GoIF vill installera solceller på taket med en luft-luft värmepump. Energikonsumtionen skulle bli lägre då det är en mer effektiv uppvärmning (sol på sommaren, där överskottet säljs och täcker luft-luft värmepumpens kostnader på vintern).

Berör främst miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan.

De har sökt 75 % finansiering av kultur- och fritidsförvaltningen och söker för det kvarvarande 25 %.

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Det totala projektet med solceller, takbyte och luft-luftvärmepump skulle kosta 667 917 kr.

Föreningen ansöker om maxbeloppet 150 000kr för medfinansiering.

Förslag till beslut: Bifall

Motivering: Föreningen beviljas miljöpeng för solceller och värmepump. Miljöpengen kan inte täcka kostnader för takbyte. Projektet kan visa på en tydlig klimatförbättring.

Fågelsudds samfällighetsförening

Fågelsudds samfällighetsförening vill klippa vassen för att öka cirkulationen under en treårs period. Tidigare år har utrustning lånats av Kalmar kommun för klippning.

Berör främst miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård.

Man söker maxbeloppet 150 000 kr för klippning under 3 år.

Förslag till beslut: Avslag

Motivering: Åtgärden ses som något som bör göras regelbundet av markägare. Kalmar kommun består av många mil kust och många samfälligheter, vilket gör att vatten- och miljönämnden fattar beslut om att inte ge stöd till vassklippning.

Klimataktion Kalmar

Klimataktion Kalmar vill sätta upp 10 skyltar i trä som informerar om olika aspekter av klimatförändringar. Detta för att folkbilda och föra upp ämnet på agendan. Räknar dock med att kommunen sätter upp skyltarna och sköter underhållet.

Berör främst miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan

Söker 24 982 kr för skyltar

Förslag till beslut: Avslag

Motivering: Vatten och miljönämnden ser positivt på förslaget men har inte mandat att besluta om skyltning på kommunal mark. I dialog med berörda enheter i kommunen så kommer projektet innebära kostnader för andra förvaltningar och enheter som inte är budgeterat i projektet. Vatten- och miljönämnden rekommenderar föreningen att lämna ett medborgarförslag till kommunen.

Överläggning

Under överläggningen föreslår Jens Körge (V) med instämmande av Anna Thore (S) att vatten- och miljönämnden ska besluta enligt följande:

- Ljungbyholms Golfs ansökan ska bifallas med motiveringen att det statliga stödet för solceller har upphört. Bifallet är avhängigt bifall av kultur- och fritidsförvaltningens föreningsstöd.
- Fågelsudds samfällighetsförening hänvisar vatten- och miljönämnden till fortsatt diskussion mellan föreningslivet och serviceförvaltningen.
- Klimataktion Kalmars ansökan avslås.

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Sedan överläggningen avslutats beslutar vatten- och miljönämnden i enlighet med Jens Körges förslag.

Beslut

Vatten- och miljönämnden beslutar följande:

- Ljungbyholms Golfs ansökan ska bifallas med motiveringen att det statliga stödet för solceller har upphört. Bifallet är avhängigt bifall av kultur- och fritidsförvaltningens föreningsstöd.
- Fågelsudds samfällighetsförening hänvisar vatten- och miljönämnden till fortsatt diskussion mellan föreningslivet och serviceförvaltningen.
- Klimataktion Kalmars ansökan avslås.

Totalt föreslås ansökningar om 150 000 kr beviljas.

§ 56

Beslut om medfinansiering av projekt "Engagera allmänheten i skräpminimering"

Dnr VMN 2021/0021

Handlingar

Serviceförvaltningens skrivelse från den 29 september 2021.

Bakgrund

Kalmar kommun har en strategi mot nedskräpning: Håll Kalmar rent. I det arbetet har det identifierats att nedskräpning vid evenemang är en utmaning. För att utöka arbetet i Håll Kalmar rent ansöker nu serviceförvaltningen om stöd för att involvera allmänheten dels med att minimera nedskräpning i första skedet men främst att involvera dem i skräpplockning. I ansökan ingår även information och kunskapshöjande åtgärder.

Strategin Håll Kalmar rent har redan initierat en hel rad åtgärder; inköp av källsorterings moduler i offentliga miljöer samt på kommunägda idrottsanläggningar, upphandling av källsortering på evenemang, nedskräpningsmätningar m.m. Dessa åtgärder har finansierats i befintlig budget av de medverkande förvaltningarna, främst serviceförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.

För att komma till rätta med nedskräpning vid evenemang har det redan fattats ett antal beslut:

1. Nedskräpning på kommunägda idrottsanläggningar regleras i avtal. För att underlätta det arbetet samt uppmuntra till städning även en bit utanför anläggningen kommer skräpplockarkit att handlas in till samtliga föreningar vi har avtal med.

Sammanträdesdatum
2021-10-21

2. För att uppmuntra skräpplockning vid evenemang där man redan är i rörelse, till exempel tipspromenader och frisbeegolf kommer skräpplockarkit att finnas tillgängliga att låna.

Även dessa åtgärder kommer att finansieras av befintlig budget.

Vid större evenemang, så som stadsfesten och Ironman, ska Kalmar kommun kunna ha en egen station där vi delar ut skräpplockarkit för att marknadsföra kommunens arbete mot nedskräpning samt få hjälp med städning.

Vid dessa evenemang ska det finnas en tydlig station att hämta ut kit samt marknadsföring innan, under och efter. Stationerna ska vara bemannade.

Under evenemanget ska mobila källsorteringsstationer ställas ut för att komplettera de fasta.

Projektägare: serviceförvaltningen

Projektgrupp: samhällsbyggnadskontoret (mobilitet), Destination Kalmar, kultur- och fritidsförvaltningen

Projektid: november 2021- november 2023

100 000 kr ansöks från vatten- och miljönämnden. Detta kommer att täcka:

- fyra mobila källsorteringsmoduler
- skräpplockarkit
- evenemangsstation
- marknadsföring

Verksamheterna finansieras, förutom tidigare nämnda aktiviteter mot föreningslivet:

- arbetstid
- planering
- bemanning stationer
- insamling skräp
- kommunikation föreningar

Beslut

Vatten- och miljönämnden bifaller serviceförvaltningens ansökan för projektstöd till utökat arbete inom Håll Kalmar rent för att engagera allmänheten i skräpminimering vid evenemang.

§ 57

Vatten- och miljönämndens sammanträdesdagar 2022

Dnr VMN 2021/0022

Handlingar

Kommunledningskontorets skrivelse från den 13 oktober 2021.

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Beslut

Vatten- och miljönämnden beslutar att under 2022 sammanträda vid följande tillfällen:

27 januari
10-11 mars (torsdag lunch till fredag lunch)
21 april
12 maj
9 juni
15 september
20 oktober
17 november
15 december

§ 58**Information om Klimatneutrala Kalmar 2030****Överläggning**

Under överläggningen informerar Charlotte Gustafsson Brynielsson, kommunledningskontoret om Klimatneutrala Kalmar 2030.

Kalmar är en av 23 svenska städer som är utsedd att tillsammans med Viable Cities och fyra myndigheter kraftsamla för klimatneutrala och hållbara städer. Viable Cities vision är att Sverige inspirerar och har en ledande roll i energi- och klimatomställningen genom smarta och hållbara städer. Ambitionen är att stärka Sveriges roll inom utvecklingen av smarta, hållbara städer genom att bygga på landets styrkor inom forskning, innovation och entreprenörskap. Programmet ska driva utvecklingen och ha en ledande position och avser att samarbeta med andra ledande länder och städer för att vara ett nav och etablera ett globalt nätverk för smarta, hållbara städer.

Statens energimyndighet beviljar Kalmar kommun stöd motsvarande 50 procent av stödgrundande kostnader, dock högst 4 727 912 kronor. Stödet lämnas för genomförande av projektet Klimatneutrala Kalmar 2030 under tiden 2021-10-01 – 2024-09-30. Projektet genomförs inom ramen för det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities. Beslutet fattas med stöd av gällande regleringsbrev för Statens energimyndighet och (2008:761) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

§ 59**Information om arbete med miljöutbildning**

Sammanträdesdatum
2021-10-21

Överläggning

Under överläggningen informerar Jan Johansson, kommunledningskontoret om arbetet med att ta fram en miljöutbildning för tjänstepersoner och politiker i Kalmar kommunkoncern.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

§ 60**Information om verksamhetsplan och budget 2022****Överläggning**

Under överläggningen informerar Jonas Sverkén, kommunledningskontoret om verksamhetsplan och budget 2022.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.